gemeente Staphorst

Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 16-11-21
Agendapunt:
Kenmerk: ADV/21 - 15815
Zaaknr: Z32554
Datum voorstel: 2-11-2021
Portefeuillehouder: Wethouder ing. L. Mulder
Informant: mevr. M. Kremers

Onderwerp: Voorstel Omgevingsplan budget 2021

Voorstel
Het beschikbaar stellen van € 25.000 voor het jaar 2021, zoals (financieel) opgenomen in de voortgangsrapportage 2021, en € 80.000 voor het jaar 2022 ten behoeve van de ontwikkeling van het gemeentebrede omgevingsplan, zodat eigen mensen (vier medewerkers RO) één dag in de week aan het project omgevingsplan kunnen werken in de periode november 2021 tot en met december 2022 en vervanging van deze RO medewerkers voor de periode november 2021 tot en met december 2022, zodat de werkzaamheden, genoemd in argument 3, uitgevoerd kunnen worden en de reguliere dienstverlening (of werkzaamheden) niet in gevaar komen.

Inleiding
In november 2020 heeft de gemeenteraad amendement 73 Omgevingswet aangenomen. Dit amendement vraagt om een financiële toelichting in de vorm van een onderbouwd voorstel met betrekking tot de ontwikkeling van een gemeentebreed omgevingsplan. Om de kosten te onderbouwen is voorgesteld om een planning met daarin een op hoofdlijnen gebaseerd kostenoverzicht aan de raad voor te leggen als nadere onderbouwing voor het uitgevraagde (gefaseerde) bedrag van €400.000. Dit raadsvoorstel geeft een onderbouwing voor het voorstel om eigen mensen een dag in de week aan het omgevingsplan te laten werken per oktober 2021, waarbij €25.000 benodigd is voor inhuurkracht ten behoeve van de voortzetting van de reguliere workflow.

Argumenten
1. Financiën: het is reeds opgenomen in de begroting
Het budget is in de begroting opgenomen. Hierdoor is er financiële dekking, maar voordat het budget benut kan worden, moet het nog worden voorzien van beargumentering. Het is noodzakelijk om nu met het Omgevingsplan aan de slag te gaan en niet pas in januari of later.

2. Het omgevingsplan is een project van formaat
Per inwerkingtreding van de Omgevingswet in juli 2022 heeft de gemeente Staphorst automatisch een tijdelijk omgevingsplan van rechtswege. Dit vraagt om ambtelijke voorbereiding op het werken met en het wijzigen van dit tijdelijke omgevingsplan. Daarnaast moet de gemeente aan de slag met de eerste stappen in de ontwikkeling naar een eigen gemeentebreed omgevingsplan: hoe zorgen we ervoor dat in de transitiefase (2021-2029) de regels uit het tijdelijke omgevingsplan worden omgezet naar een Staphorster omgevingsplan? Hier dient voor aanvang van juli 2022 een planning voor worden gemaakt.

Het gaat hier om de minimale vereisten die de VNG stelt aan het omgevingsplan. Alleen al dit minimum betekent een forse inspanning. Kortom: voor inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving moet de gemeente er minimaal voor zorgen dat ze klaar is voor het nieuwe -tijdelijke – omgevingsplan.
Een werkgroep dient zo snel mogelijk te beginnen om bovenstaande zaken te verwezenlijken, zodat we per juli 2022 ons dienstverleningsniveau op pijl houden. Deze werkgroep heeft hiervoor tijd nodig. De opgave is groot en de capaciteit binnen de afdeling RO is schaars. De reguliere workflow is groot. Om aan de wettelijke minimale vereisten, zoals hierboven geschetst, te kunnen voldoen, is het daarom noodzakelijk om nú aan de slag te gaan. Waar gaat de werkgroep Omgevingsplan mee beginnen?

3. We gaan eerst aan de slag met datgene wat de grootste urgentie heeft
De werkgroep omgevingsplan gaat zich in eerste instantie richten op daar waar de prioriteiten liggen omtrent het (tijdelijke) omgevingsplan. Wat is het omgevingsplan en waar zit anno 2021/2022 vooral het werk in?

In het omgevingsplan staan alle regels over de fysieke leefomgeving van Staphorst. Met fysieke leefomgeving wordt verwezen naar alles wat zich buiten bevindt: niet alleen zichtbare elementen, zoals bomen, gebouwen, maar ook elementen als bodem, lucht en geluid horen daarbij. Het Omgevingsplan gaat gelden voor de hele gemeente en is daardoor flexibeler ingestoken als de huidige bestemmingsplannen. Er moet zo meer ruimte voor ideeën en plannen van inwoners en ondernemers ontstaan en dat dit sneller aan de hand van één plan kan worden getoetst. Dat maakt dat het vergunningverlening proces eenvoudiger en sneller verloopt. Per juli 2022 ontstaat het tijdelijke omgevingsplan van rechtswege, welke bestaat uit: bestemmingsplannen, de bruidsschat[1] en verordeningen. Vanuit dit tijdelijke plan zal één gemeentebreed omgevingsplan moeten worden ontwikkeld. De aanpak om hier toe te komen is vooralsnog als volgt:

- Voorstellen over de inrichting van het Omgevingsplan ontwikkelen;
- Regels en begrippen uit verordeningen, bruidsschat én uit ruimtelijke plannen verzamelen:
- Deze regels afwegen, samenvoegen, integreren en op elkaar afstemmen;
- De regels afstemmen met de Omgevingsvisie en ordenen in een systematiek Omgevingsplan
- Ervaring opdoen met een pilotplangebied;
- Voorstellen maken met betrekking tot adviesrecht buitenplanse OmgevingsPlan Activiteit (OPA).

Bovenstaande aanpak vergt tijd en inzet, zowel ambtelijk als van de raad. De werkgroep Omgevingsplan zal zich met het oog op de voorgestelde aanpak in eerste instantie buigen over een aantal zaken die er toe leiden dat we als gemeente minimaal klaar zijn voor de inwerkingtreding Omgevingswet en in 2021 nog een begin maken aan de volgende punten:

1) Voorstellen voor proceskeuzes in beeld brengen: welke procedures draaien er vanaf 1 juli 2022, welke keuzes moeten we hier in maken en wat zijn de verschillen van deze keuzes?
2) Inhoudelijke keuzes, zoals op het gebied van de bruidsschat en andere regels. Wat zit er in de bruidsschat, wat moeten we hier direct mee?
3) Een begin maken met de verordeningen (in beeld brengen van de verordeningen, daarna schrappen, overnemen, wijzigen van regels).

---

[1] De bruidsschat bestaat uit Landelijke regels die overgaan naar de gemeente. De gemeente is vervolgens aan zet om de regels over te nemen, te schrappen of aan te passen, afstemming te zoeken met ketenpartners, de regels te verwerken in het Omgevingsplan en te monitoren of de gewenste effecten worden behaald.

4) Keuzes voor het plan zelf, gericht op bijvoorbeeld de structuur ervan.
Het uitzoeken en onderzoeken van bovenstaande punten is al een aanzienlijke klus op zich. Dit onderstreept de noodzaak om nog dit jaar te beginnen. Om dit begin te kunnen maken is interne capaciteit nodig (ambtelijke expertise en beschikbare uren). Daarvoor zal de €25.000 worden ingezet om de reguliere werkzaamheden die door zitting in de werkgroep blijven liggen op te pakken.
5) Op basis van de gemaakte keuzes voor het plan zelf wordt in de daar op volgende periode (2023-2024) doorgewerkt aan het opstellen van een omgevingsplan. Dat wil zeggen dat, afhankelijk van de keuze die met betrekking tot de structuur van het omgevingsplan zullen worden gemaakt, onderdelen van het omgevingsplan (stedelijk gebied en landelijk gebied) stap voor stap, wijk voor wijk of per thema zullen worden uitgewerkt en ontwikkeld. Er moet rekening mee worden gehouden dat dit proces ook na 2024 doorloopt.

4. Nu aan de slag gaan biedt kansen voor het ruimtelijke domein en de dienstverlening
Door aan de slag te gaan met het Omgevingsplan worden de verbeterdoelen van de Omgevingswet steviger benut: door regels te schrappen en/of samen te voegen en het opzoeken van de afwegingsruimte worden kansen gecreëerd oor meer mogelijkheden in het ruimtelijke domein, precies waar de Omgevingswet voor is bedoeld.

Kanttekeningen
De wet treedt volgend jaar in werking
Vooralsnog staat de datum van 1 juli 2022 in alle agenda's als datum waarop de Omgevingswet haar intrede doet. We zullen ons aan deze datum vasthouden omdat we het ons niet kunnen permitteren om stil te gaan staan en af te wachten of dit ook daadwerkelijk de datum van inwerkingtreding blijft. Vooralsnog gaat de nieuwe wet op 1 juli haar intrede doen en moeten wij er dan klaar voor zijn.

Keuze en effect
Wanneer de gemeente er niet in slaagt om aan de genoemde minimale vereisten te voldoen voor de Omgevingswet in werking treedt, is het ten eerste de vraag of ambtelijk voldoende kennis en kunde aanwezig is om met het nieuwe tijdelijke omgevingsplan te werken wat onherroepelijk gevolgen heeft voor de dienstverlening. Ten tweede is er simpelweg geen beeld van wat er na 1 juli 2022 moet gebeuren. Ook dat laatste doet afbreuk aan het dienstverleningsniveau en biedt de organisatie te weinig houvast. Ten derde vertragen andere projecten binnen het programma Omgevingswet. Denk hierbij bijvoorbeeld aan producten die binnen het project Digitalisering Ow en de toepasbare regel-werkgroep tijdig moeten worden opgeleverd om de dienstverlening op pijl te houden.

Beleid- en regelgeving
Per juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Hiervoor gelden wettelijke minimale verplichtingen waar de gemeente Staphorst per inwerkingtreding aan moet voldoen. Voor het Omgevingsplan gelden de volgende wettelijke minimale verplichtingen: het kunnen wijzigen van het omgevingsplan, het kunnen werken met het tijdelijk omgevingsplan en het gereed hebben van een plan(ning) voor een nieuw omgevingsplan.

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen
Er wordt voorgesteld om € 25.000 beschikbaar te stellen voor het jaar 2021 en € 80.000 voor het jaar 2022. Dit komt overeen met hetgeen opgenomen in de voortgangsrapportage 2021 en de begroting 2022. Een nadere onderbouwing voor het budget van de jaarschijven 2023 t/m 2024 volgt nog, hierover kan gelet op amendement 73 dus nog niet worden beschikt.

Uitvoering
De werkgroep omgevingsplan bestaat in eerste instantie uit vier medewerkers van de afdeling RO. Zij zullen wekelijks een dag ter beschikking krijgen om aan de verwezenlijking van de minimale vereisten met betrekking tot het omgevingsplan te werken en daarbij middels een pilot bepaalde keuzes en uitgangspunten aan de raad voor te leggen. Hierbij is het voorstel om met een 'knip' te werken, waarbij bepaalde keuzes en uitgangspunten vóór de pilotperiode aan de oude raad worden voorgelegd en andere keuzes aan de nieuwe raad, echter nog steeds voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit is voor nadere uitwerking aan de werkgroep omgevingsplan. Om de inzet van de RO-medewerkers binnen de reguliere workflow op te vangen wordt met behulp van het vrijgespeelde budget extern ingehuurd.

Communicatie
Communicatie met inwoners is met betrekking tot het stadium waar het omgevingsplan, of eerder, de opstart van de activiteiten rondom het omgevingsplan, zich in bevindt, nog niet nodig. In een later raadsvoorstel zal verder worden ingegaan op hoe de resterende uitgevraagde middelen voor 2023-2024 zullen worden benut.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken
N.v.t.

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

J. ten Kate , burgemeester.

M. Kragting-de Groot , secretaris.